

SAVLADAVANJE TEHNIČKIH PREPREKA

Autorica: Mariam Jachvadze, voditeljica produkcije, Chai Khana Media, Gruzija

- > Oživljavanje kinematografije:
gruzijska studija slučaja
- > Četrnaest ključnih tehničkih pitanja
za savršenu filmsku projekciju
- > Novi život za kino u Bolnisiju
- > Zajednica filmskih entuzijasta u
Goriju
- > Projekcije u planinskom području
Racha
- > Pripreme za projekcije u Tetrtskaru

Oživljavanje kinematografije

Sada kada su online VOD platforme i kućni kino-sustavi izrazito lako dostupni, važnije je nego ikad da stvaramo nešto što publika ne može doživjeti kod kuće. Zaljubljenicima u kino često se savjetuje da idu korak dalje i smisle događaj koji će publika teško zaboraviti. Međutim, stvarnost može biti potpuno drugačija za zemlje poput Gruzije, koja možda nema standardne neovisne kinodvorane, ali zato ima mnogo starih kulturnih centara u selima i gradovima koji su nekoć, u sovjetsko doba, služili kao kino-dvorane. Mladi gruzijski entuzijasti koji žele udahnuti novi život i nove ideje u nekadašnje sovjetske kulturne institucije u svojim rodним mjestima suočavaju se s brojnim tehničkim izazovima.

U mnogim gruzijskim regijama postoje mladi filmski entuzijasti koji pokušavaju oživjeti napuštene zgrade, organizirati filmske projekcije te vjerovati u čaroliju kina. Međutim, njihov ambiciozni cilj ima svoje prepreke – pred njima je neprestana borba i puno teškog rada. Dok organizatori u razvijenijim zemljama mogu uzeti zdravo za gotovo dostupnost potpuno opremljenih kinodvorana i prostora u zajednici koji imaju osnovne tehničke mogućnosti (projektor, ozvučenje i projekcijski zaslon) i stručne tehničare, u Gruziji postoje mjesta na kojima se grijanje, struja i internet još uvijek ne podrazumijevaju. U sljedećem poglavlju opisat ćemo nekoliko slučajeva iz Gruzije koji pokazuju koliko je izazovno postaviti tehničku opremu za projekcije u zajednici na različitim lokacijama. No prije toga, odgovorimo zajedno na sljedeća pitanja.

Kako biste film prikazali na najbolji mogući način, nužno je osigurati kvalitetnu opremu za projekciju i zvuk. No to nije sve – postoji više prilično neobičnih problema koje je također potrebno riješiti prije same projekcije. Primjerice:

- *Imate li osnovnu tehničku opremu, tj. projektor, ozvučenje i projekcijsko platno?*
- *Može li se prostor dovoljno zamračiti?*
- *Je li platno dovoljno visoko postavljeno da se jasno vidi sa svih sjedala?*

- *Je li oprema za ozvučenje prikladna za otvorene prostore?*
  - *Ako prikazujete na otvorenom, jeste li provjerili vremenske uvjete i osigurali platno? Ne bi smjelo biti vjetrovito ili kišovito.*
  - *Jesu li sjedala udobna čak i za starije osobe? Osim taburea i jastuka, bolje je imati dostupne stolice.*
  - *Možete li unaprijed odraditi probnu projekciju?*
  - *Mogu li se zvučnici i projektor sinkronizirati s određenim prijenosnim računalom?*
  - *Imate li dovoljno utičnica/kabela?*
  - *Ako koristite zid umjesto projekcijskog platna, temeljito ga provjerite. Je li oštećen? Ima li mrlja?*
  - *Jeste li preuzeli filmsku datoteku na svoje računalo?*
  - *Jeste li provjerili zvuk?*
  - *Jeste li prethodno pogledali film i razmislili o njemu u kontekstu vaše regije i zajednice?*
  - *Tko u vašem timu odgovara za tehničku stranu projekcije? Je li ta osoba prisutna tijekom cijele projekcije?*
  - *Ako se pojave tehnički problemi tijekom projekcije, ostanite smireni i obavijestite publiku o tome što ćete poduzeti. Ljudi cijene iskrenost.*
- Ovaj popis može poslužiti kao koristan vodič koji bi potencijalno mogao puno značiti.

Novi život za kino u Bolnisiju

U nekoliko manjih gradova u Gruziji filmske projekcije postupno su postale dio svakodnevnog života, barem za mlađe generacije. Bolnisi, mjesto u središnjem dijelu regije Kvemo Kartli na jugoistoku Gruzije, među prvim je gradovima u kojima su se lokalni ljudi zauzeli i zalagali za kino te uspješno uvjerali gradske vlasti da obnove stari kino-prostor. Pred njima je dug proces, ali zahvaljujući timu od troje mlada kino-zaljubljenika u jednoj staroj zgradi filmovi se prikazuju od 2020. godine. U svoj grad pozivaju gruzijske filmaše, zajedno gledaju filmove i organiziraju razgovore nakon projekcija. Međutim, gotovo im je nemoguće sjetiti se dana kada je projekcija prošla glatko i bez tehničkih poteškoća.

„Prvi korak bio je dovesti struju u zgradu. Isprva smo mislili da je niska glasnoća uzrokovana našim audio-sustavom loše kvalitete. No ispostavilo se da je razlog tomu to što se radi o velikoj dvorani s visokim stropom, što predstavlja izazov za akustiku, pa zvuk ne putuje pravilno. Ozvučenje mora biti prilagođeno za dvoranu i kinoprikazivanje.

Što se tiče projektora, bolje ga je uvijek postaviti na isto mjesto, tako da ne morate svaki put prilagođavati zoom i fokus. Kupili smo željeznu konstrukciju za platno te ga napravili od materijala koji se koristi za reklamne transparente. Ne propušta svjetlo; pozadina je crna, tako da zrake projektora ne prolaze kroz nju. Imamo prilično veliko platno. Počeli smo ga rastezati na rubovima kako bi se pravilno rastegnuo bez linija.”

Vano, Bolnisi, Gruzija

„Objesite tamnu zavjesu na vrata. Razmak između vrata i zavjese spriječit će ulazak svjetla u tamnu dvoranu kada ljudi izlaze ili ulaze tijekom projekcije.”

Lazare

BOLNISI, GRUZIJA

Zajednica filmskih entuzijasta u Goriju

Art House, koji su utemeljili članovi Fotografskog kluba Gori, predstavlja još jedan živopisan i kreativan prostor u istočnom predjelu Gruzije. Organiziraju filmske projekcije dokumentarnih filmova kako bi potaknuli publiku na razmišljanje. Ipak, stvaranje zajednice filmskih entuzijasta sa sobom nosi svoj dio tehničkih izazova.

Velika okrugla dvorana koja je projektirana kao izložbeni prostor pokazala se akustički izazovnom za filmske projekcije zbog izobličenja zvuka i odjeka. Međutim, tim je problem riješio prekrivanjem podova tepisima i popunjavanjem praznih zidova. Kvaliteta zvuka značajno se poboljšala.

„Iskustvo puno znači, pogotovo kada ste loše opremljeni. Sjećam se kada smo jednom imali problem s AUX kabelom, što je ometalo prijenos zvuka s prijenosnog računala na zvučnik. Morali smo ga zamijeniti. Od tada uvijek držimo veliku kutiju s različitim vrstama kablova na lokaciji. Priključci između zvučnika i prijenosnog računala s kojeg se reproducira film iznimno su važni. Ponekad se uređaji ne sinkroniziraju s određenim prijenosnim računalom, pa je važno da se sve testira unaprijed.”

Ana

ART HOUSE, GORI

<https://www.instagram.com/arthousegori/>

Projekcije u planinskom području Racha

Iskustvo je posebno značajno za Eter Arsanidze, koja živi u Rachi, planinskom predjelu u zapadnoj Gruziji. Ona je mlada aktivistkinja koja je osnovala organizaciju u zajednici u Rachi tako što je okupila mlade ljude iz različitih sela, nabavila projektor, platno i 15 stolica, te putuje iz jednog sela u drugo ne bi li kino-iskustvo omogućila lokalnom stanovništvu. S obzirom na to da nema kvalitetne opreme za projekciju i ozvučenje te nema prostorne fleksibilnosti, sa svakom projekcijom javljaju se određeni tehnički izazovi.

Zbog ograničenog iskustva u organiziranju projekcija, Eter i njezini suradnici shvatili su malo prekasno da su trebali unaprijed zamračiti prostor. Prisjeća se dana kada su planirali prikazati dokumentarni film Salome Jashi, koja je sama uvidjela problem i donijela tamne crne zavjese da prekriju sve prozore i spriječe ulazak svjetla.

„Zvučnik koji smo kupili dobro funkcionira u zatvorenom, ali nije dovoljno snažan za otvorene prostore. Kada smo prikazivali animirani film za djecu, zvuk je bio toliko loš da djeca gotovo ništa nisu mogla čuti. Zbog toga su se jako približila platnu, praktički sjedeći na pozornici.”

Eter

RACHA

Pripreme za projekcije u Tetrtskaru

Osvjetljenje je jedan od glavnih izazova s kojima se suočavaju mnoge prikazivačke lokacije. Pati Shavadze, koja radi u Centru za mlade u Tetrtskaru (grad na jugu Gruzije), prisjeća se kako nikada nisu održali nijednu projekciju tijekom dana, već su uvijek čekali da padne mrak. Osim toga, nestabilna internetska veza ponekad ozbiljno ometa prikazivanja.

*Šest organizacija u zajednici stvorilo je mrežu **KSELI**, koja okuplja mlade zaljubljenike u film kako bi razmijenili iskustva i pružali podršku jedni drugima u poboljšanju pristupa kulturi u regijama Gruzije.*

KNOW-HOW

„Nikad se ne pouzdajemo u internet. Uvijek preuzimamo film unaprijed, po mogućnosti dan prije prikazivanja. Ponekad preuzimanje može trajati predugo, 3–4 sata. Također je važno provjeriti je li preuzimanje bilo uspješno. Bilo je slučajeva gdje smo mislili da smo preuzeli film, ali se preuzimanje prekinulo u posljednji trenutak. Dakle, definitivno je vrijedno provjeriti unaprijed. Također bih vam savetovala da se ne oslanjate na vanjski hard disk; uvijek preuzmite datoteku na računalo.”

Pati

**CENTAR ZA MLADE,
TETRITSKARO**

<https://www.facebook.com/tycgeorgia/>

FOTOGRAFIJE:

ADAMIA, Levan; ARSANIDZE, Eter; CHKHART ISHVILI, Nat ali; KOŘÍNKOVÁ, Eva; PHALAVANDISHVILI, Lasha and Tato TSIKARIDZE